

Παροράματα τεύχους 99

- Στο άρθρο του Ν. Ζάρρα «Ο απαρχονισμός του Ιούδα στη βυζαντινή τέχνη»:
- όπου «Πολόσκο» να διαβαστεί «Πόλοσκο».
  - σελ. 33, 8η αράδα: το «στον 9ο αιώνα» να διαβαστεί «περί το 900».
  - όπου «Petkovic/Boskovic» να διαβαστεί «Petković/Bosković».
  - σημ. 43: το «Djordjevi» να διαβαστεί «Djordjevi».
  - όπου «Cucer» να διαβαστεί «Čuđer».
  - όπου «Decani» να διαβαστεί «Dečani».

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΟΙ ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΤΩΝ ΔΑΝΩΝ

Τα ευρήματα από την ανασκαφική δραστηριότητα που ανέπτυξαν οι δανοί αρχαιολόγοι τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα παρουσίασε η διοίκηση του Ινστιτούτου της Δανίας τον περασμένο Ιούνιο. Το λιμάνι της Ζέας στον Πειραιά, η Χαλκίδα της Αιτωλίας και η αρχαία Καλυδώνα είναι τα τρία πιο σημαντικά σημεία στα οποία εργάστηκαν αρχαιολογικά συνεργεία, υπό την επίβλεψη του Ινστιτούτου της Δανίας, και έφεραν στο φως σημαντικά ευρήματα και πληροφορίες στο «ψηφιδωτό» της δικής μας αρχαιογνωσίας. Αναλυτικά: στην Κεφαλονιά οι Δανοί εργάστηκαν από το 1993 –λαμβάνοντας τη σκυτάλη από το Σουηδικό Ινστιτούτο– στο δυτικό τμήμα του νησιού, στην αρχαία πόλη της Σάμης. Στη Ρόδο, το 1994, ανέσκαψαν στο νότιο μέρος του νησιού περίξ του χωριού Καττάβια και έφεραν στο φως σημαντικό αριθμό αμφορέων της νεολιθικής εποχής. Στον Κορινθιακό, το 1995, το Ινστιτούτο της Δανίας, σε συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων της Πάτρας, άρχισε την ανασκαφή στην περιοχή κοντά στο χωριό Κάτω Βασιλική, όπου προχώρησαν στην ανάδειξη οχυρωματικού τείχους των βυζαντινών χρόνων. Τέλος, το 2001 το Ινστιτούτο της Δανίας ασχολήθηκε με τη σκαπάνη στην Καλυδώνα της Αιτωλίας και στη συνέχεια εργάστηκε στον

Πειραιά, όπου το 2004 αποκάλυψε σημαντικά στοιχεία για τους νεώσοικους στο λιμάνι της Ζέας. Αργυρώ Μαυροζούμη

Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

Ο μηχανισμός των Αντικυθήρων αποτέλεσε τον κεντρικό άξονα της εκδήλωσης που διοργάνωσε το MIET, στις 30.5.2006 στο Μέγαρο Διοικητού της Εθνικής Τράπεζας. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης η διεθνής επιστημονική ομάδα, που έχει συσταθεί για τη μελέτη του εν λόγω ευρήματος, προέβη σε ανακοινώσεις. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, που ξεκίνησε το 2005, πρόκειται για τον πιο σύνθετο μηχανισμό της αρχαιότητας από τον 1ο αι. π.Χ. Μάλιστα επισημάνθηκε ότι δεν έχει βρεθεί ανάλογός του μέχρι τώρα και ότι θυμίζει έντονα σύγχρονο υπολογιστή. Με τη βοήθεια της τεχνολογίας οι ερευνητές κατόρθωσαν να επανεμφανίσουν σβησμένα κείμενα και άλλα στοιχεία του μηχανισμού, που μένει να εξετασθούν και στο μέλλον. Να σημειωθεί ότι η έρευνα τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού.

A.M.

ΚΕΡΑΜΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΣΤΟ ΚΙΛΚΙΣ

Σε σωστική ανασκαφή της περασμένης χρονιάς στην Αξιούπολη Κιλκίς αποκαλύφθηκε κεραμικό εργαστήριο με κλίβανο του 1ου αι. μ.Χ., όπου βρέθηκαν τουλάχιστον 15 αγγεία με ασυνήθιστο σχήμα. Σύμφωνα με τις υποθέσεις των αρχαιολόγων, πρόκειται κατά πάσα πιθανότητα για καπνιστήρια μελισσοκόμων.

ΣΥΝΕΧΕΙΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ ΣΤΗ ΛΑΡΙΣΑ

Στις ανασκαφικές εργασίες για την αποκάλυψη του αρχαίου θεάτρου της Λάρισας βρέθηκε κορμός γυναικείου αγάλματος (ύψους 80 εκ.), που χρονολογείται γύρω στα μέσα του 1ου αι. π.Χ. Σύμφωνα με τον Αθανάσιο Τζιαφάλια, προϊστάμενο της ΙΕ΄ ΕΠΚΑ, η οποία διεξάγει τις έρευνες, πρόκειται πιθανότατα για Αρτέμιδα. Εκτός αυτού, έχουν έρθει στο φως περισσότεροι από 60 κίονες και μια μαρμαρίνη μνημειώδης κλίμακα.

ΔΙΟΝ ΠΙΕΡΙΑΣ

Σε μήκος περίπου 2,5 χιλιομέτρων εκτείνεται το τείχος του αρχαίου Δίου Πιερίας –όπου λειτουργεί και το γνωστό αρχαιολογικό πάρκο–, και μαζί με αυτό και η ιστορία του τόπου επτά περίπου αιώνων (4ος αι. π.Χ.-3ος αι. μ.Χ.), όπως τη φανερώνουν πλήθος μελών αγαλμάτων που έχουν βρεθεί εντοιχισμένα σε αυτό. Πρόκειται για τα λεγόμενα «dissecta membra», αποσπασμένα ήδη κατά την αρχαιότητα από το αρχικό τους περιβάλλον και επαναχρησιμοποιημένα ως απλό οικοδομικό υλικό. Τα τμήματα των αγαλμάτων έχουν ήδη μεταφερθεί στο Μουσείο του Δίου και στο τείχος ο επισκέπτης θα βλέπει αντίγραφά τους, σύμφωνα με το πρόγραμμα ανάδειξης του τείχους.

ΧΡΥΣΑ ΚΤΕΡΙΣΜΑΤΑ

Γύρω στα 15.000 χρυσά κτερίσματα –κυρίως λεπτότεχνα δακτυλίδια– περιείχε τάφος που εντοπίστηκε πριν από κάποιους μήνες στο Ντάμπνε της Βουλγαρίας και ανήκε πιθανώς σε άτομο υψηλής κοινωνικής θέσης. Τα αντικείμενα, που χρονολογούνται στα τέλη της 5ης χιλιετίας π.Χ., φιλοτεχνήθηκαν, κατά τους ανασκαφείς, από προγόνους των Θρακών, που έζησαν στην περιοχή μέχρι και τον 8ο αι. π.Χ., οπότε και αφομοιώθηκαν από τους Σλάβους. Εξάλλου λίγο καιρό πριν, στην περιοχή Έλκοβο της νοτιοανατολικής Βουλγαρίας, ήρθε στο φως τάφος ασυνήθιστης κατασκευής που περιείχε χρυσά και ασμένια αντικείμενα του 2400 π.Χ. Σε αυτόν πιθανολογείται ότι είχε ταφεί ο μυθικός βασιλιάς της Θράκης Ορφείας, μαζί με τα δυο του άλογα και το σκύλο του.

ΑΠΟΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΟΥ DNA

Παλαιοντολόγοι του Ινστιτούτου Μαξ Πλανκ της Γερμανίας μελέτησαν το DNA από 60 δείγματα σκελετών ανθρώπων του Νεάντερταλ και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι το είδος εξαφανίστηκε χωρίς να αφήσει ίχνη. Εξάλλου, ερευνητές του Ινστιτούτου Τεχνολογίας της Μασαχουσέτης διαπίστωσαν ότι ο άνθρωπος και ο χιμπατζής διαχωρίστηκαν περίπου πριν από 6,3 εκατομμύρια χρόνια

και ότι τον αρχικό διαχωρισμό ακολούθησε φάση διασταύρωσης γόνιμων υβριδίων.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΟΥΝ

Πρόσφατες έρευνες βρετανών επιστημόνων απέδειξαν ότι διάφορα είδη ζώων, όπως πίθηκοι, δελφίνια, φάλαινες κ.ά., επικοινωνούν με ήχους, οι οποίοι, σε διάφορους συνδυασμούς, σχηματίζουν λέξεις. Τις λέξεις αυτές τις χρησιμοποιούν μάλιστα με βάση ένα ορισμένο συντακτικό για να συνεννοούνται. Οι επιστήμονες ανακάλυψαν επίσης πως τα δελφίνια χρησιμοποιούν ξεχωριστά ονόματα για να καλέι το ένα το άλλο.

ΠΛΑΤΕΙΑ ΝΑΥΑΡΙΝΟΥ

Τα έργα ανάδειξης τμήματος των ανακτόρων του Γαλερίου ολοκληρώθηκαν επιτέλους στην πλατεία Ναυαρίνου της Θεσσαλονίκης –μετά 10 χρόνια (1996-2005)– και το αποτέλεσμα είναι εντυπωσιακό. Ένας περίπατος εκεί αξίζει τον κόπο!

ΑΝΟΙΧΤΟ ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τρία χρόνια παρέμεινε κλειστό, προκειμένου να ανακαινιστεί και να γίνει η επανέκθεση των ευρημάτων που εδώ και χρόνια φυλάσσονταν στις αποθήκες του, ενώ στις αίθουσές του κυριαρχούσαν με την παρουσία τους τα εντυπωσιακά αντικείμενα των τάφων της Βεργίνας, τα οποία εκτίθενται πια στον τόπο εύρεσής τους. Το μουσείο λειτουργεί και πάλι από τον περασμένο Ιούλιο.

ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΣ

Το Μουσείο Γκετί επιστρέφει στην Ελλάδα δυο έργα, προϊόντα παράνομης κτήσης. Πρόκειται για ανάγλυφο του 6ου αι. π.Χ., προερχόμενο από τη Θάσο, που κλάπηκε από τις αποθήκες της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής, και ενεπίγραφη (Αθανίας) Βοιωτική στήλη του 4ου αιώνα π.Χ. από μαύρο πέτρωμα.

ΤΟ ΝΟΜΙΣΜΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ

Το Νομισματικό Μουσείο πρόκειται να επανεκθέσει από τη νέα χρονιά την πλούσια συλλογή του στον δεύτερο όροφο του αποκατεστημένου κτιρίου του, έργου του Ερνέστου Τσίλερ για τον Ερρίκο Σλήμαν. Το ίδιο το κτίριο (στην οδό Πανεπιστημίου 12)

αποτελεί ένα από τα ομορφότερα και πιο άρτια αρχιτεκτονικά έργα του 19ου αιώνα, κοσμημένο με τοιχογραφίες, οροφωγραφίες και ψηφιδωτά δάπεδα. Η δε νομισματική συλλογή που στεγάζει είναι μια από τις πιο αξιόλογες στον κόσμο. Επιπλέον, με τα εγκαίνια του ανακαινισμένου Μουσείου, θα εκτεθεί και σπάνιο ρωμαϊκό νόμισμα του Βρούτου (43-42 π.Χ.),

προϊόν αρχαιοκαπηλίας, που επέστρεψε η Μεγάλη Βρετανία στο Υπουργείο Πολιτισμού. Το νόμισμα είχε κοπεί από μετακινούμενο στρατιωτικό νομισματοκοπείο, που ακολουθούσε τους στασιαστές Κάσιο και Βρούτο στη Βόρεια Ελλάδα και το Αιγαίο.

ΟΙ ΒΑΣΙΛΙΚΟΙ ΤΑΦΟΙ ΤΗΣ ΒΕΡΓΙΝΑΣ

Στην ιστοσελίδα του www.tdparazois.gr ο υποστράτηγος ε.α. και ιστορικός ερευνητής Τριαντάφυλλος Δ. Παπαζώνς αναπτύσσει λεπτομερώς την επιχειρηματολογία του για το ζήτημα των νεκρών των περίφημων Βασιλικών τάφων της Βεργίνας. Πιο συγκεκριμένα, υποστηρίζει ότι εκεί επανατάφηκε ο Μέγας Αλέξανδρος, μαζί με την οικογένειά του, μετά το 273 π.Χ. και την αποχώρηση του βασιλιά της Ηπείρου Πύρρου, που είχε εισβάλει στη Μακεδονία ένα χρόνο νωρίτερα. Σχετικό με το θέμα αυτό άρθρο του έχει δημοσιευθεί (στα αγγλικά) και στον δικτυακό τόπο της Ένωσης Ευρωπαίων Δημοσιογράφων (Association of European Journalists, Brussels) www.aej.org.

ΗΛΙΣ, Η ΠΟΛΗ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Αυτός ήταν ο τίτλος εκδήλωσης που πραγματοποιήθηκε στις 13 Αυγούστου 2006 στο αίθριο του Νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Ήλιδος. Αφιερωμένη στον Νίκο Γαλούρη, Επίτιμο Γενικό Επιθεωρητή Αρχαιοτήτων, για την προσφορά του στην έρευνα και μελέτη της Ήλιδος, περιέλαβε

ενδιαφέρουσες ομιλίες σχετικά με το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον των σημαντικών αρχαιολογικών καταλοίπων της περιοχής.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ

Τιμητική εκδήλωση αφιερωμένη στο Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα Β. Παπαντωνίου για τα 32 χρόνια προσφοράς του στον πολιτισμό και την έρευνα διοργάνωσε το Μουσείο Μπενάκη, την παγκόσμια ημέρα των Μουσείων, στις 17 Μαΐου. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης παρουσιάστηκαν το έργο και οι δραστηριότητες του ιδρύματος, μεταξύ των οποίων και η οργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

A.M.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΑ 2006

Με τη φροντίδα του Ευρωπαϊκού Πολιτιστικού Κέντρου Δελφών πραγματοποιήθηκαν και φέτος ποικίλες εκδηλώσεις (εκθέσεις, θεατρικές παραστάσεις, συναντήσεις κ.λπ.), στο πλαίσιο της Πολιτιστικής Αμφικτυονίας 2006 (Δελφοί, 30 Ιουνίου-23 Ιουλίου 2006).

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟ ΜΕΞΙΚΟ

Στο Μεξικό και στον πολιτισμό του ήταν αφιερωμένο το πενήντημερο εκδηλώσεων που διοργανώθηκε στο Κέντρο Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής, σε συνεργασία με την Πρεσβεία του Μεξικού (26-31.5.2006). Αντικείμενα της σύγχρονης μεξικανικής κεραμικής, ομιλίες για την ιστορία και την αγγειοπλαστική του Μεξικού, προβολή ντοκιμαντέρ και εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά, μας έδωσαν αφορμή να γνωρίσουμε τον μεξικάνικο πολιτισμό.

A.M.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΡΥΜΟΣ ΣΟΥΝΙΟΥ

Σε κείμενο του κ. Σταύρου Ιατρού που μας απεστάλη, επισημαίνεται κάτι που συνήθως μάλλον διαφεύγει στους περισσότερους από εμάς: στο νότιο τμήμα της Αττικής βρίσκεται ένας από τους 10 Εθνικούς Δρυμούς της Ελλάδας, εκείνος του Σουνίου. Με πλούσια πανίδα και κλωρίδα, που όλοι μας έχουμε χρέος να προστατέψουμε, η ευρύτερη περιοχή είναι γνωστό ότι

παρουσιάζει και ιδιαίτερο ιστορικό, γεωλογικό-μεταλλευτικό και παλαιοντολογικό ενδιαφέρον. Ο συγγραφέας διατυπώνει μεταξύ άλλων την ελπίδα ότι ο χώρος μπορεί να διαμορφωθεί «σταδιακά σ' ένα ανοικτό ζωντανό μουσείο, ιστορικής, πολιτιστικής και οικολογικής παιδείας».

ΙΤΑΛΙΚΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Σχεδόν ταυτόχρονα με τη λήξη της πενταετούς θητείας του διευθυντή του Ιταλικού Μορφωτικού Ινστιτούτου Αθηνών Τζούλιο Μολιζάνι, τον περασμένο Μάρτιο, ολοκληρώθηκαν και τα έργα ανακαίνισης της έδρας του στην οδό Πατισίων 47. Όπως ο ίδιος αναφέρει μάλιστα σε επιστολή του «το Ινστιτούτο της Αθήνας (...) επανακτά τον σημαντικό ρόλο του μεσολαβητή ανάμεσα στην ιταλική και την ελληνική πολιτιστική πραγματικότητα ευνοούμενο και ενδυναμωμένο από μια πυκνή και σημαντική σειρά πολιτιστικών εκδηλώσεων που διοργανώθηκαν αυτά τα χρόνια».

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΙ Η ΑΝΑΣΚΑΦΗ

Η έκθεση «Το Μουσείο και η Ανασκαφή» οργανώθηκε από την Α' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, για να προετοιμάσει την οριστική παρουσίαση των κινητών ευρημάτων στον ανασκαφικό χώρο, εκεί όπου κατασκευάζεται το Νέο Μουσείο της Ακρόπολης, στο οικόπεδο Μακρυγιάννη. Η εν λόγω περιοχή, που κατοικήθηκε για πρώτη φορά τον 5ο αι. π.Χ. και η κατοίκισή της συνεχίστηκε χωρίς διακοπή μέχρι και τον 12ο αι. μ.Χ., έχει να αναδείξει πολλά και ενδιαφέροντα αντικείμενα που μαρτυρούν τον τρόπο ζωής των ανθρώπων στην αρχαία αυτή γειτονιά. Στην έκθεση παρουσιάζονται σε θεματικές ενότητες ευρήματα που δίνουν πληροφορίες για το υδρευτικό και αποχετευτικό δίκτυο, για τη διαμόρφωση των εσωτερικών χώρων των σπιτιών, τη διακόσμηση, το φωτισμό, το μέγλωμα των παιδιών, την καθημερινότητα

των γυναικών, τα ταφικά έθιμα. Ο τρόπος παρουσίασης και τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν για το «σπίσιμο» της έκθεσης (επίστρωση δαπέδου με άμμο, ξύλινοι διάδρομοι, χαμηλός φωτισμός) επιχειρούν να μεταφέρουν τον επισκέπτη στην ατμόσφαιρα των ανασκαφών. Η έκθεση εγκαινιάστηκε στις 3 Ιουλίου 2006 και θα παραμείνει ανοικτή στο κοινό μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2007.

A.M.

Η ΚΙΝΑ ΤΩΝ ΤΑΝΓ

Η περίοδος της μεγάλης ακμής της δυναστείας των Τανγκ στην Κίνα, από τον 7ο έως τον 10ο αιώνα μ.Χ., είναι το θέμα της έκθεσης που φιλοξενήθηκε στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο στη διάρκεια του καλοκαιριού (10.7.2006-31.8.2006). Η έκθεση παρουσίασε πάνω από 120 αντικείμενα, που βρέθηκαν σε τάφους και ανήκουν πλέον σε μεγάλα μουσεία της Κίνας. Μέσα από θεματικές ενότητες εξετάζεται ο τρόπος άσκησης εξουσίας, οι θρησκευτικές αντιλήψεις και οι επιρροές από τη Δύση. Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο παραλληλισμός του κινέζικου με τον Βυζαντινό πολιτισμό μέσα από το εποπτικό υλικό που συνοδεύει την έκθεση.

A.M.

ΠΕΡΙ ΑΡΧΑΙΟΚΑΠΗΛΙΑΣ...

«Η Κλοπή της Ιστορίας» τιτλοφορείται πολύ ενδιαφέρουσα έκθεση-οδοιπορικό στους σημαντικότερους σταθμούς της αρχαιοκαπηλίας στην Ελλάδα, την Κύπρο και τον κόσμο, η οποία είναι στη διάθεση του αθηναϊκού κοινού για την περίοδο 12 Σεπτεμβρίου-22 Οκτωβρίου 2006 (Μουσείο Μπενάκη, Κτίριο Οδού Πειραιώς). Η έκθεση φιλοξενήθηκε προηγουμένως και στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Λευκωσίας.

ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟΚΥΚΛΑΔΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

«Αερ(')πλαστα» (βλ. αερόπλαστα) είναι ο τίτλος της έκθεσης του Ιωάννη Μιχαλούδη (Νέες Αίθουσες Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης, 3-21 Οκτωβρίου 2006), με 11 έργα εμπνευσμένα από τον πρωτοκυκλαδικό πολιτισμό, και συγκεκριμένα με τη μορφή και το μέγεθος πρωτότυπων ειδωλίων από τις συλλογές του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 42 ΑΙΩΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΥΘΟ

Η πρώτη μεγάλη αναδρομική έκθεση του Ινστιτούτου Ενάλιων Αρχαιολογικών Ερευνών στο Ιστορικό Αρχείο και Μουσείο Ύδρας θα διαρκέσει έως το τέλος Οκτωβρίου. Είναι ευκαιρία να την επισκεφθούν όλοι όσοι θα ήθελαν να μάθουν περισσότερα για τον αρχαιολογικό, αναξιοποίητο σχεδόν ακόμη και σήμερα, πλούτο των ελληνικών θαλασσών. Στην έκθεση αναδεικνύεται και η συμβολή στην ανάπτυξη της υποβρύχιας αρχαιολογίας από πλευράς του Ινστιτούτου, του οποίου το φετινό ερευνητικό πρόγραμμα εστίασε στις περιοχές του Παγασσικού, του νότιου Ευβοϊκού και του Αργοσαρωνικού κόλπου.

ΤΑ ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

Ως τον Οκτώβριο του 2006 θα είναι ανοιχτή για τους επισκέπτες η έκθεση «Τα πολύτιμα της παράδοσης» που οργάνωσαν το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού στην αίθουσα περιοδικών εκθέσεων του τελευταίου. Μέσα από πέντε ενότητες, που περιλαμβάνουν ποικίλα αντικείμενα, από τον 17ο ως τον 20ό αιώνα, αναδεικνύονται οι συλλογές του Λαογραφικού Μουσείου ΑΠΘ που έμειναν κλεισμένες σε κιβώτια στο υπόγειο της παλιάς κεντρικής βιβλιοθήκης μετά το σεισμό του 1978. Ευτυχώς έχει ήδη εγκριθεί από το 2005 η επαναλειτουργία του Μουσείου και ευχόμαστε να πραγματοποιηθεί σύντομα!

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΔΟΠΟΡΙΚΟ ΣΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Με την ευαίσθητη, λιτή και περιεκτική ματιά του Κώστα Μπαλάφα αποτυπώνονται οι μορφές και τα τοπία του Αγίου Όρους στις φωτογραφίες της έκθεσης που οργάνωσε το Μουσείο Μπενάκη. Ο Κώστας Μπαλάφας επισκέφθηκε τις μονές του Αγίου Όρους αρκετές φορές στη διάρκεια της τριακονταετίας 1969-2002 και δίδωσε με το φακό του στοιχεία της παράδοσης, ξαναπλάθοντας το μύθο του παρελθόντος με επίκεντρο τις μορφές των μοναχών και

στιγμιότυπα από τη ζωή τους (διάρκεια έκθεσης: 13.7.2006-3.9.2006). Α.Μ.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

Το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο και ο Μορφωτικός και Εκπολιτιστικός Σύλλογος Κύμης ήταν οι διοργανωτές της έκθεσης για την τέχνη των αντιγράφων, με 26 συνολικά έργα από τη συλλογή του Μουσείου. Η έκθεση φιλοξενήθηκε στο Λαογραφικό Μουσείο Κύμης έως τις 3 Σεπτεμβρίου 2006.

ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΤΑΜΑΤΑ

Στον Πύργο Μπαζαίου έλαβε χώρα η εν λόγω έκθεση, η οποία εντάχθηκε στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του Φεστιβάλ Νάξου 2006 και διήρκεσε μέχρι τις αρχές Σεπτεμβρίου (επιμέλεια: Σοφία Χανδακά, Τμήμα Νεοελληνικού Πολιτισμού του Μουσείου Μπενάκη). Συνοδευόμενη από δίγλωσση έκδοση με τίτλο *Λατρείας Τάματα/Tokens of Worship*, και με την προοπτική να ταξιδέψει στη συνέχεια και σε άλλα μέρη της Ελλάδας και του εξωτερικού, βασίστηκε σε υλικό από τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη και το αρχείο της φωτογράφου Μαρίας Χουλάκη, ενώ μέσα από έργα του Δημήτρη Ταλαγάνη επιχειρήθηκε αναφορά στην εικαστική επιρροή του θέματος στην τέχνη. Παράλληλα προβλήθηκαν και αποσπάσματα από το ντοκιμαντέρ σε εξέλιξη «Βιογραφία ενός Τάματος» του Πάνου Καρκανεβάτου. Στόχος της έκθεσης ήταν η προσέγγιση και ερμηνευτική απόδοση ενός θρησκευτικού αντικειμένου, του τάματος, του οποίου η κοινωνική διάσταση αλλά και δυναμική παρουσία στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα είναι αδιαμφισβήτητη.

ΕΚΘΕΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΣΚΑΡΙΩΝ

Στο πλαίσιο του εορτασμού της Ναυτικής Εβδομάδας 2006 διοργανώθηκε από το Ναυτικό Μουσείο Ελλάδος έκθεση με τίτλο «Από τα μεγάλα στα μικρά ναυπηγήματα. Έκθεση μοντέλων ελληνικών παραδοσιακών σκαριών» (Ναυτικό Μουσείο Ελλάδος, 27 Ιουνίου-26 Ιουλίου 2006). Σκοπός της ήταν να

παρουσιαστούν οι χαρακτηριστικότεροι τύποι των ελληνικών παραδοσιακών σκαριών, που έχουν πλέον εξαφανιστεί λόγω της οριστικής επικράτησης των μηχανοκίνητων πλοίων. Ο επισκέπτης είχε την ευκαιρία να δει και φωτογραφίες με σκηνές από το ναυτικό βίο των ελληνικών νησιών στις αρχές του περασμένου αιώνα, αλλά και πρόσβαση σε ποικίλες πτυχές του θέματος της έκθεσης μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή.

ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Πλούσιο φωτογραφικό υλικό και κατατοπιστικά συνοδευτικά κείμενα για τη χαμένη πολιτισμική κληρονομιά στα Κατεχόμενα της Κύπρου παρουσίασε η τριήμερη έκθεση, με τίτλο «Καταστροφή της Πολιτιστικής Κληρονομιάς στην κατεχόμενη Κύπρο», που διοργάνωσε η Ένωση Κυπρίων Ελλάδος στην Κυπριακή Εστία. Για να μην ξεχνούν οι παλιοί και να μαθαίνουν οι νεότεροι (διάρκεια έκθεσης: 20-22.7.2006). Α.Μ.

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΜΟΡΓΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΖΟΥΝ ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥΣ

Με κεντρικό άξονα το θέμα «Τι μου αρέσει στο νησί και θέλω να διατηρηθεί, τι θέλω να αλλάξει», 60 συνολικά παιδιά και νέοι της Αμοργού συμμετείχαν σε διαγωνισμό φωτογραφίας. Οι φωτογραφίες, συνοδευόμενες και από τα σχόλια των μαθητών, παρουσιάστηκαν σε έκθεση, από τις 3 έως τις 11 Ιουλίου 2006, στα Δημοτικά Σχολεία Αρκεσίνης, Καταπόλων και Λαγκάδας Αμοργού. Μια ενδιαφέρουσα πρωτοβουλία και σίγουρα παράδειγμα προς μίμηση!

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΔΕΛΤΑ

Από την Επιτροπή Γονέων για το Ταμείο Υποτροφιών του Ελληνοαμερικανικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Κολλέγιο Αθηνών-Κολλέγιο Ψυχικού) οργανώνεται ομαδική εικαστική έκθεση, με τίτλο «Ήταν κάποτε η Πηνελόπη Δέλτα...» και πηγή έμπνευσης τη ζωή και τη λογοτεχνική θεματολογία της συγγραφέως (εκθεσιακός χώρος του Θεάτρου του Κολλεγίου στο Ψυχικό, 22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου 2006).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ

Για τον ερχόμενο Μάρτιο (28-31.3.2007) έχει προγραμματίσει η Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών διεθνές συνέδριο με θέμα «Αθηναίοι αγγειοπλάστες και ζωγράφοι, II». Για περισσότερες πληροφορίες, τηλ. 210-7236313.

ΓΙΑ ΤΑ 100 ΧΡΟΝΑ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ ΣΤΟΝ ΠΡΙΝΙΑ

Με αφορμή τη συμπλήρωση 100 χρόνων διεξαγωγής των ανασκαφών στον Πρινιά της Κρήτης από την Ιταλική Αρχαιολογική Σχολή της Αθήνας οργανώνεται, με τη συνεργασία του Πανεπιστημίου και του Ιδρύματος Ερευνών της Κατάνια, διεθνές συνέδριο στις 9-12 Νοεμβρίου 2006 (Παρθενώνος 14, Sala Doro Levi), με θέμα «Πολιτισμική ταυτότητα, εθνικότητα και διαδικασίες αλλαγής στη Κρήτη από τους Σκοτεινούς Χρόνους έως την αρχαϊκή εποχή». Για σχετικές πληροφορίες, τηλ. 210-9239163.

3ο ΠΑΓΚΡΗΤΙΟ ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

Οι ημερομηνίες διεξαγωγής του οριστικοποιήθηκαν για το σαββατοκύριακο 30 Σεπτεμβρίου-1 Οκτωβρίου 2006, στο Φοιτητικό Πολιτιστικό Κέντρο «Ξενία» του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Ρέθυμνο. Περιλαμβάνει προφορικές αλλά και αναρτημένες ανακοινώσεις (posters) –πρωτότυπες, στα ελληνικά ή στα αγγλικά–, όσον αφορά στα σπήλαια και άλλες καρστικές μορφές της Κρήτης. Για περισσότερες πληροφορίες, τηλ.: 6974777306 (Β. Σιμιτζής), 6936492101 (Κ. Αρετάκη), e-mail: 3pss@in.gr.

ΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΤΟΠΙΑ ΕΡΕΥΝΑ

Αυτός ήταν ο τίτλος της επιστημονικής ημερίδας που οργάνωσε το Κέντρον Ερεύνης Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, με την ευκαιρία των εγκαίνιων του κτιρίου στο οποίο μεταστεγάζεται. Το νεοκλασικό κτίριο στην οδό Ηπίου 3 στην Πλάκα

αποκαταστάθηκε με δαπάνες της Ακαδημίας Αθηνών, του Ιδρύματος Λίλιαν Βουδούρη και της εταιρίας Θεμελιοδομή Α.Ε. Οι ομιλίες που ακούστηκαν στην ημερίδα είχαν ως άξονα τις συστηματικές επιτόπιες έρευνες και καταγραφές του Κέντρου Λαογραφίας στον αγροτικό και αστικό χώρο, χάρη στις οποίες παρακολουθεί και μελετά την εξέλιξη και το μετασχηματισμό της νεοελληνικής κοινωνίας.

ΟΙ ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Απολογισμός και παρουσίαση του 75χρονου ανασκαφικού έργου της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών στην Αρχαία Αγορά έγινε κατά τη διοργάνωση διήμερου συμποσίου (15-16 Ιουνίου 2006) για τον εορτασμό της 125ης επετείου από την ίδρυση της Σχολής στην Αθήνα. Στην εκδήλωση μίλησαν ξένοι και έλληνες αρχαιολόγοι. Η θεματολογία των ομιλιών κάλυψε ευρύ φάσμα της πορείας των ανασκαφών από το 1931 έως σήμερα, με έμφαση στα ευρήματα του 5ου και του 4ου αιώνα π.Χ.

A.M.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΣΕΙΡΑ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ ΤΗΣ ΑΣΚΣ

Από το μέχρι στιγμής πρόγραμμα της σειράς διαλέξεων της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών σημειώνουμε την ενδιαφέρουσα ομιλία του καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Βόλου Αλέξανδρου Μazaraki-Ainiάν για τα ιερά της Κύθνου (21.11.2006).

ΤΑ ΕΡΓΑ ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

Τη διασφάλιση όλων των προϋποθέσεων για τη συνέχιση των επεμβάσεων συντήρησης και αποκατάστασης των μνημείων της Ακρόπολης τόνισε ο καθηγητής Χαράλαμπος Μπούρας κατά τη διάρκεια του καθιερωμένου ετήσιου απολογισμού στις 24 Μαΐου 2006. Παράλληλα με την παρουσίαση των επεμβάσεων που πραγματοποιήθηκαν την προηγούμενη χρονιά, ο ομιλητής αναφέρθηκε και στα μελλοντικά σχέδια για την προστασία και ανάδειξη των κτιρίων του Ιερού Βράχου. Πριν από λίγους μήνες

ολοκληρώθηκαν εξάλλου και οι πολύμηνες εργασίες κατασκευής δύο ιωνικών κιονοκράνων, τα οποία αποτελούν ακριβή αντίγραφα κιονοκράνων των Προπυλαίων. Αφού πάρουν τις οριστικές τους θέσεις στο μνημείο, σχεδιάζεται και η τοποθέτηση δοκών καθώς και φατνωματικών πλακών της οροφής, ώστε ο επισκέπτης να έχει τελικά καλύτερη εικόνα του εντυπωσιακού αρχαίου κτιρίου.

ΒΕΛΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Τις δραστηριότητες της Βελγικής Σχολής Αθηνών κατά το 2005 («The activity of the BSA-EBA in 2005») παρουσίασε στην καθιερωμένη ετήσια διάλεξη της Σχολής η διευθύντρια της, δρ Christiane Tytgat στις 18.5.2006 στην Ιταλική Αρχαιολογική Σχολή. Στην ίδια εκδήλωση μίλησε και ο καθηγητής του Πανεπιστημίου του Leuven, Hans Hauben, με θέμα «Πτολεμαίος ο ΙΙΙ: ανάμεσα στην Αντούλις και την Κάνωπο».

A.M.

ΠΕΡΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Με θέμα «Ζητήματα του πολιτισμού της κλασικής περιόδου και το νόημα του ανθρωποκεντρισμού την εποχή της παγκοσμιοποίησης» μίλησε ο Διευθυντής του Μουσείου Μπενάκη Άγγελος Δελιβορριάς, στις 26.5.2006 στην Ιταλική Αρχαιολογική Σχολή. Ο ομιλητής επισήμανε τη διαχρονικότητα του αιτήματος περί διατήρησης της πολιτιστικής ταυτότητας ενός λαού και οδηγήθηκε στο συμπέρασμα ότι πολύ περισσότερο σήμερα που ο κόσμος τείνει να γίνει ένα παγκόσμιο χωριό, προκύπτει η ανάγκη της συνεισφοράς του ιδιαίτερου χαρακτήρα ενός εκάστου των πολιτισμών στο «ψηφιδωτό» των λαών και όχι η μονότονη ομογενοποίησή τους.

A.M.

ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

Οι επιδράσεις της αρχαίας γλυπτικής στη Μεσόγειο («Les echos de la sculpture antique en Occident») αποτέλεσαν το θέμα διάλεξης του F. Croissant, στις 26.5.2006 στην Ιταλική Αρχαιολογική Σχολή. Με τη βοήθεια φωτογραφικού υλικού, και τη χρήση σύγχρονων

παραδειγμάτων λαών της Μεσογείου, ο ομιλητής εντόπισε τα κοινά στοιχεία της αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής γλυπτικής.

A.M.

ΟΙ ΓΙΟΡΤΕΣ ΤΩΝ ΙΣΗΜΕΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΗΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ

Πρόκειται για το θέμα της ομιλίας του αναπληρωτή καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Αθηνών Στράτου Θ. Θεοδοσίου στις 22.6.2006, στο Ιδιωτικό Μουσείο Herakleidon. Ο ομιλητής επικέντρωσε το ενδιαφέρον του στη σημασία που έχουν για τον σύγχρονο άνθρωπο αυτές οι πανάρχαιες γιορτές, παρά το γεγονός ότι έχουν χάσει πλέον τον τελετουργικό χαρακτήρα τους.

A.M.

ΤΟ ΝΕΡΟ ΣΤΗ ΔΗΛΟ

«Το νερό στη Δήλο κατά την αρχαιότητα» ήταν το θέμα της διάλεξης που έδωσε η Διευθύντρια Σπουδών της Γαλλικής Σχολής, Michèle Brunet στις 8.6.2006 στο Γαλλικό Ινστιτούτο. Η ομιλήτρια παρουσίασε την «αλυσίδα» διαχειρίσις του νερού στη Δήλο (τροφοδοσία, μεταφορά, αποθήκευση, αποχέτευση), αποκαλύπτοντας έτσι βήμα βήμα όλη τη γοητευτική περιπέτεια του φυσικού αυτού αγαθού στην πόλη της Δήλου.

A.M.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΙΚΟΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΑΚΗ ΤΕΧΝΗ

«Presentations of the Byzantine Icon in Renaissance Art» ήταν το θέμα της διάλεξης που έδωσε ο καθηγητής της Ιστορίας της Τέχνης στο Πανεπιστήμιο του Τορόντο Alexander Nagel, στις 23.5.2006 στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών. Ο ομιλητής παρουσίασε λεπτομερώς τα κοινά σημεία ανάμεσα στα έργα της βυζαντινής τέχνης και στην αναγεννησιακή ζωγραφική, εκτιμώντας ότι οι επιδράσεις και οι ομοιότητες είναι πολύ πιο ισχυρές απ' ό,τι συνήθως πιστεύουμε.

A.M.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

«Μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης - Είχαν οικονομία οι βυζαντινές πόλεις;», ήταν το θέμα της διάλεξης που έδωσε η ακαδημαϊκός Αγγελική Λαΐου στις 6.6.2006 στην Αρχαιολογική Εταιρεία.

Η ομιλήτρια παρέθεσε σειρά ιστορικών στοιχείων και γεγονότων, για να τεκμηριώσει τη λειτουργία και τις ιδιαιτερότητες της οικονομίας του Βυζαντίου.

A.M.

«ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ-ΕΛΓΙΝ-ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ»

Αυτός ήταν ο τίτλος ομιλίας του Ευάγγελου Φυλακτού (Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης, 26.4.2006), μαρμαροτεχνίτη με συμμετοχή σε πολλά έργα αποκατάστασης αρχαίων μνημείων ανά την Ελλάδα, ο οποίος τα τελευταία χρόνια ο οποίος άρθρα στον ελληνικό και ξένο Τύπο, προσπαθώντας να ευαισθητοποιήσει την κοινή γνώμη για την επιστροφή των γλυπτών του Παρθενώνα. Για περισσότερες πληροφορίες, τηλ.: 23940-52160, δικτυακός τόπος: www.filaktos.gr.

ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ

Με θέμα «Το ολοκαύτωμα του Μικρασιατικού Ελληνισμού» μίλησε ο καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης Πολυχρόνης Ενεπεκίδης στο Μουσείο Μπενάκη στις 22.5.2006. Οι πηγές, από τις οποίες ο ομιλητής άντλησε τα στοιχεία της ομιλίας του, ήταν τα μυστικά αρχεία της Βιέννης, του Βερολίνου και της Βέρνης.

A.M.

BIBLIA

L'ARCHITECTURE GRECQUE / 2. ARCHITECTURE

RELIGIEUSE ET FUNÉRAIRE
Marie-Christine Hellmann εκδ. Picard, Παρίσι 2006
Πλήρως τεκμηριωμένος, τόσο από επιστημονικής όσο και από εικονογραφικής άποψης (με πολυάριθμες εικόνες, σχέδια και αναπαραστάσεις), ο τόμος αυτός -δυστυχώς προς το παρόν μόνο στα γαλλικά- μάς ξεναγεί στον θαυμαστό κόσμο της αρχαίας ελληνικής θρησκευτικής και ταφικής αρχιτεκτονικής.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ

John Bowker εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2006
Μια ενδιαφέρουσα παρουσίαση των αντιλήψεων που έχουν

δημιουργηθεί με βάση τις θρησκευτικές ερμηνείες του θανάτου, από έναν από τους πλέον ειδικούς μελετητές σε θέματα θρησκείων.

Η ΠΟΡΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΡΩΜΗ

Violaine Vanoyeke

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2006

Η ιστορικός και μυθιστοριογράφος Violaine Vanoyeke στηρίζεται στις αρχαίες γραπτές και εικαστικές πηγές, προκειμένου να δώσει μια ολοκληρωμένη εικόνα αυτού του διαχρονικού κοινωνικού φαινομένου.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟ ΚΟΣΜΟ

συλλογικό έργο

εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2004

Οι καθηγητές S. Pomeroy, H. Foley, A. Shapiro, E. Fantham, N. Kampen επιμελήθηκαν τον τόμο αυτόν, που αποτελεί σίγουρα εργαλείο για όποιον ασχολείται με τις λεγόμενες «γυναικείες σπουδές», προσφέρει όμως πολλά και στον απλό αναγνώστη που επιθυμεί να μάθει για τη ζωή και θέση της γυναίκας στον αρχαίο ελληνικό και ρωμαϊκό κόσμο. Στις σελίδες του συγκεντρώνονται οι σημαντικότερες γραπτές και εικαστικές επί του θέματος πηγές.

ΑΤΤΙΚΗ 2004 - ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ, ΕΥΡΗΜΑΤΑ, ΝΕΑ ΜΟΥΣΕΙΑ

συλλογικό έργο

Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ανατολικής Αττικής / Β' ΕΠΚΑ, Αθήνα 2006

Ένας τόμος που μας γνωρίζει όσα δεν πρόκειται πιθανότατα να δούμε σε μουσείο. Προϊόντα των ανασκαφών που διενεργήθηκαν κατά την προετοιμασία των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αττική, και βρίσκονται στοιβαγμένα σε αποθήκες και κοντέινερ, έργα μοναδικά, που αποκαλύπτουν πτυχές της ιστορίας του τόπου.

Η ΖΩΣΤΑ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Μαριάν ΜακΝτόναλντ

εκδ. Αιθήρ, Αθήνα 2005

Το πόνημα της γνωστής ελληνίστριας κυκλοφορεί και στην Ελλάδα. Γραμμένο με απλό, εύληπτο τρόπο, το βιβλίο θα φανεί χρήσιμο στο ευρύ κοινό αλλά και σε όσους ασχολούνται με το θέατρο και την αρχαία Ελλάδα.

Η συγγραφέας σκιαγραφεί την ιστορία της ελληνικής τραγωδίας και δίνει περιληπτικά την υπόθεση και την ανάλυση του κάθε έργου, συνοδευμένες από πληροφορίες για τις σύγχρονες παραγωγές, μεταφράσεις και διασκευές. Είναι ένα βιβλίο που μπορεί και πρέπει να διαβαστεί από όλους.

ΑΙΓΥΠΤΙΟΛΟΓΙΑ

εκδ. Πατάκης, Αθήνα 2005

Ίσως να είναι το πιο ευφάνταστο και καλοστημένο βιβλίο για παιδιά που έχει κυκλοφορήσει τα τελευταία χρόνια. Βασισμένο σε ένα φανταστικό ημερολόγιο αγγλίδας ερευνήτριας του 1926 (δεν αναφέρεται το όνομα του πραγματικού συγγραφέα), προσφέρει τη συναρπαστική περιπέτεια του «κρυμμένου θησαυρού», με πλήθος πληροφοριών για την Αίγυπτο, την ιστορία και την τέχνη της, αλλά και την εποχή που γράφτηκε. Ακόμα και τα παιδιά που δεν αγαπούν το διάβασμα θα μαγευτούν από την περιπέτεια που ξετυλίγεται στις σελίδες του.

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΝΑΠΑΥΣΑ ΜΕΤΕΩΡΩΝ

Δημήτριος Σοφιανός,

Ευθύμιος Τσιγαρίδας

εκδ. Ιερά Μονή Αγίου Νικολάου

Αναπαύσα Μετεώρων, Τρίκαλα 2003

Πάνω από 200 έγχρωμες φωτογραφίες κοσμούν το βιβλίο αυτό, χωρίς να επισκιάζουν τη σημασία των κειμένων, πολύτιμων για τη γνώση του μνημείου. Η ιστορία της κοινότητας, ο μοναχικός βίος και η εικονογράφηση του Θεοφάνη του Κρητός (1527) είναι τα θέματα που μας παρουσιάζονται στη δίγλωσση, καλαίσθητη αυτή έκδοση.

ΛΑΪΚΕΣ ΤΕΛΕΟΥΡΓΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ. ΕΘΙΜΑ ΣΤΟΝ ΚΥΚΛΟ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Νίκος Ψιλάκης

εκδ. Καρμάνωρ, Αθήνα 2006

Πρόκειται για ένα πόνημα άρτιο. Οι τελεουργίες που έχουν χαθεί ή τείνουν να εξαφανιστούν λόγω των κοινωνικο-οικονομικών μεταβολών, βρίσκονται εδώ καταγραμμένες και φωτογραφημένες. Ο συγγραφέας αναδεικνύει τα ανθρωπολογικά τους στοιχεία,

επιτρέποντας και τη συγκριτική μελέτη με ό,τι γνωρίζουμε από την υπόλοιπη Ελλάδα και τα Βαλκάνια.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΑΝΘΕΝ

λεύκωμα

εκδ. Μίλτος, Αθήνα 2005

Τοπία και μνημεία της Τουρκίας –από αρχαία έως και ισλαμικά ή χριστιανικά–, όπως αποτυπώθηκαν στις αεροφωτογραφίες του Alp Alper, τις οποίες συμπληρώνουν κείμενα του Ακύλα Μήλλα.

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ-ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ

Γιάννης Κίζης

εκδ. ERGON-IV/Εκδόσεις Αρχιτεκτονικών Βιβλίων, Αθήνα 2004

Δίτομο, πλούσια εικονογραφημένο έργο, μια ανθολογία ουσιαστικά κτιρίων της Αττικής στα οποία έχουν γίνει σημαντικές αναστηλωτικές εργασίες τα τελευταία χρόνια: αρχαία και νεότερα μνημεία, έργα μνημειακού χαρακτήρα, ακόμη και απλές αστικές κατοικίες.

ΜΥΘΟΙ ΤΩΝ ΡΩΣΩΝ

Elizabeth Warner

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2006

Το βιβλίο αυτό, αφιερωμένο στα ρωσικά παραμύθια, ανήκει στη σειρά «Μύθοι και Ιστορία των Λαών». Η σχέση τους με τον ελληνικό πολιτισμό φαίνεται ότι είναι άμεση, καθώς οι Ρώσοι εκχριστιανίστηκαν και ανήκουν στην Ορθόδοξη Εκκλησία. Στα παραμύθια τους, ακόμη και σε αυτά που φέρουν έντονη τη σφραγίδα του παγανισμού, βρίσκουμε την επίδραση της ορθόδοξης χριστιανικής θρησκείας.

ΤΟ ΣΑΡΑΪ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ

Ottaviano Bon

εκδ. Κέδρος, Αθήνα 2005

Σε μετάφραση της

Δ. Παπαρηγοράκη, πληροφορίες για τη ζωή στην οθωμανική Αυλή. Λεπτομερής, συναρπαστική, πάνω απ' όλα όμως έγκυρη είναι η περιγραφή, καθώς προέρχεται από έναν βάιλο, εκπρόσωπο των Βενετικών Αρχών, ο οποίος διέμεινε στην Ισταμπούλ στις αρχές του 17ου αιώνα και κατάφερε να διεισδύσει σε αυστηρά ιδιωτικούς χώρους του σαραγιού. Καταποπιστική είναι η εισαγωγή και τα σχόλια

του ιστορικού, ειδικού σε θέματα οθωμανικής περιόδου, Γκόντφριτ Γκούντγουνι.

ΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ ΤΟΥ ΟΠΙΟΥ. Η ΕΞΑΡΤΗΣΗ

ΜΙΑΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ Η ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΜΙΑΣ ΑΛΛΗΣ

William Travis Hanes III,

Frank Sanello

εκδ. Γκοβόστης, Αθήνα 2004

Καλογραμμένο και με μεγάλο ιστορικό ενδιαφέρον, το βιβλίο αυτό αναφέρεται στους δύο πολέμους του οπίου (1839-1842, 1856-1860) και μας θυμίζει ονόματα που έπαιξαν ρόλο και στη δική μας ιστορία. Επιπλέον, μας υπενθυμίζει ότι το μήλο πέφτει κάτω από τη μηλιά: ο λόρδος Έλγιν ο 8ος –γιος του λόρδου Έλγιν του 7ου που κατέστρεψε τον Παρθενώνα– υπήρξε ο εμπρηστής του Θερινού Ανακτόρου του κινέζου Αυτοκράτορα, όπου φυλάσσονταν αμύθητοι καλλιτεχνικοί θησαυροί. Η πράξη αυτή θεωρήθηκε βανδαλισμός ακόμα και στην Αγγλία.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ

Δόμνα Βισβίτζη-Δοντά

εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα,

Αθήνα-Κομοτηνή 2006

Με υπότιτλο «Πολιτική και οικονομική σημασία μιας θάλασσας (1815-1914)», η γνωστή ιστορικός κατόρθωσε να δώσει ένα βιβλίο που διαβάζεται εύκολα από τον μη ειδικό, ενώ συγχρόνως είναι έργο αναφοράς για τις διεθνείς σχέσεις και την οικονομία της περιόδου που οριοθετείται από το Συνέδριο της Βιέννης και λήγει με τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (1821-1986)

Θεοφάνης Χατζηστεφανίδης

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2005

Μια πλήρης και τεκμηριωμένη εικόνα της εξέλιξης της νεοελληνικής εκπαίδευσης, με αναλυτικές αναφορές στα πρόσωπα και τα γεγονότα που την επηρέασαν (τα εκπαιδευτικά συστήματα και οι μέθοδοι διδασκαλίας, το γλωσσικό πρόβλημα, οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις και αντιμεταρρυθμίσεις κ.λπ.).

Ο ΤΙΓΡΗΣ ΦΛΕΓΕΤΑΙ

Πήτερ Μπαλακιάν
εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2006
Ο αμερικανός συγγραφέας, αρμενικής καταγωγής, Πήτερ Μπαλακιάν επιχειρεί μέσα από τις σελίδες αυτού του βιβλίου να αναζωπυρώσει το ενδιαφέρον για την αρμενική γενοκτονία από τους Τούρκους και να διατηρήσει ζωντανή τη μνήμη της. Πρόκειται για ιστοριογραφική μελέτη, που καταγράφει με λεπτομέρεια τα γεγονότα, χωρίς να αποφεύγει ωστόσο και το συναίσθημα. Τη μετάφραση έκανε ο Ηλίας Μαγκλίνης.

A.M.

Η ΤΕΤΑΡΤΗ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

Michael Angold
εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2006
Ο συγγραφέας εξετάζει εδώ τη σημασία της Τέταρτης Σταυροφορίας για την ιστορία της Ανατολής, παρουσιάζοντας λεπτομερώς τα γεγονότα και το ιστορικό πλαίσιο. Η μετάφραση ανήκει στον Α. Κονδύλη.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ

Ιωακείμ Ιωακείμ
εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2005
Με υπότιτλο «Η ανοδική πορεία του από τη στρατιωτική στην πολιτική δράση (1871-1922)», ένα βιβλίο που βασίζεται στην ελληνική και ξένη βιβλιογραφία, κυρίως όμως στο ημερολόγιο του ίδιου του Μεταξά.

ΝΥΡΕΜΒΕΡΓΗ

Leon Goldensohn
εκδ. Κέρδος, Αθήνα 2006
Σε μετάφραση Α. Ζάβαλου, στοιχεία από τα αδημοσίευτα αρχεία του αμερικανού ψυχιάτρου που υπήρξε υπεύθυνος για τους κατηγορούμενους της περίφημης δίκης της Νυρεμβέργης. Εδώ περιέχονται συνεντεύξεις τους, οι οποίες συμπληρώνονται από σχόλια και βιογραφικές πληροφορίες.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ

Κωνσταντίνος Ανδρουλιδάκης, Δημήτρης Παπαδημητρίου
εκδ. Μουσείο Φωτογραφίας «Χρήστος Καλεμερκής»-Δήμος Καλαμαριάς, Θεσσαλονίκη 2002-2006
Τετράτομο έργο-καταγραφή της κληρονομιάς μας της Βιομηχανικής περιόδου, η οποία λόγω της

ταχύτατης προόδου των ηλεκτρονικών μέσων τείνει να μετατραπεί σε λαογραφική. Λεύκωμα όπου καταγράφεται, μέσα από την ιστορία των σιδηροδρόμων, η ίδια η ιστορία της Ελλάδας.

ΣΤΟ ΞΩΚΛΗΣΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΛΥΠΙΟΥ

συλλογικό έργο
εκδ. Περιβαλλοντικές Ομάδες Πειραματικού Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου Κάμπου Ζακύνθου και Γυμνασίου Βανάτου, Ζάκυνθος 2006
Πραγματικά αξιέπαινη η προσπάθεια των συντελεστών της έκδοσης, που φαίνεται ότι έχουν εργαστεί με μεράκι και αγάπη για τον τόπο και την ιστορία του. Ποικίλα κείμενα γεμίζουν τις σελίδες της, με κεντρικό πάντα άξονα την περιοχή όπου βρίσκεται το εκκλησάκι του Αγίου Λύπιου, στενά συνδεδεμένη με το έργο και τη ζωή του Διονυσίου Σολωμού αλλά και με λαϊκές συνήθειες ή έθιμα από την εποχή της Ενετοκρατίας. Ανάμεσά τους το ιστορικό πανηγύρι του την Κυριακή του Θωμά, το οποίο γίνεται προσπάθεια να αναβαθμιστεί, συμβάλλοντας ίσως έτσι και στην προστασία της ευρύτερης περιοχής και του τοπίου, που απειλούνται καθημερινά από το σύγχρονο τρόπο ζωής...

ΛΕΞΙΚΟ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

Γεράσιμος Ρηγιάτος
εκδ. ΒΗΤΑ Ιατρικές Εκδόσεις ΜΕΠΕ, Αθήνα 2005
Ένα χρήσιμο λεξικό, καρπός αφενός της γνώσης του συγγραφέα όσον αφορά τη σχετική με το θέμα προφορική παράδοση, αφετέρου της αναδίφησής του σε γραπτές πηγές, γιατροσόφια και βιβλία για τη λαϊκή ιατρική τα οποία συνέταξαν διάφοροι τοπικοί λόγιοι. Το λεξικό περιλαμβάνει λήμματα σχετικά με τα μέρη και τις λειτουργίες του σώματος, τα συμπτώματα και τις παθήσεις, και τέλος τα θεραπευτικά μέσα και τους θεραπευτές.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Πλάτων Ριβέλλης
εκδ. Φωτοχώρος, Αθήνα 2005
Από τότε που οι αρχαιολόγοι αποτυπώνουν φωτογραφικά

τις ανασκαφές, σωστό είναι να ενημερώνονται συνεχώς σχετικά με ό,τι νέο έχει να προσφέρει η φωτογραφία. Το βιβλίο αυτό, του οποίου η νέα, ένατη έκδοση κυκλοφορεί αναθεωρημένη, περιέχει και τμήμα για την ψηφιακή φωτογραφία, γραμμένο από τον Μάνο Λυκάκη, ο οποίος διδάσκει το θέμα αυτό στον Φωτογραφικό Κύκλο.

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ, ΠΕΣ ΜΟΥ ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΣΟΥ!

Μαρί Σελιέ
εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα 2006
Σε απόδοση και με επίμετρο της Μαρίζας Ντεκάστρο, το βιβλίο αυτό αποκαλύπτει στα παιδιά τις τάσεις της ζωγραφικής με τρόπο που τα κάνει να νιώσουν το κάθε έργο. Ένα βιβλίο που θα δώσει τη δυνατότητα στο παιδί να βιώσει τη ζωγραφική, και στον μεγάλο να καταλάβει ότι του έχει ενδεχομένως διαφύγει.

ΑΡΧΕΙΟ ΡΑΛΛΟΥΣ ΜΑΝΟΥ: Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ

συλλογικό έργο
επιμ. Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου, εκδ. Έφεσος, Αθήνα 2005
Ένας τόμος που προήλθε από τη μελέτη των προσωπικών αρχείων της Ραλλούς Μάνου, της γυναίκας που έδωσε την ελληνική του ταυτότητα στον σύγχρονο χορό μας. Οι μελετητές σκιαγραφούν μέσα από τη ζωή και το έργο της μεγάλης χορεύτριας την ιστορία της Ελλάδας –πολιτικοκοινωνική και πνευματική-καλλιτεχνική– για διάστημα 50 περίπου χρόνων. Ένα έργο αναφοράς για τους μελετητές αλλά και πηγή γνώσης για τους φιλότεχνους.

Ο ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΜΕΣΑ 19ου ΑΙΩΝΑ-1920

πρακτικά επιστημονικής συνάντησης
εκδ. Λαογραφικό Ιστορικό Μουσείο Λάρισας, Λάρισα 2005
Συγκεντρωμένες εδώ οι πρωτότυπες μελέτες και ενδιαφέρουσες εργασίες των συμμετεχόντων στην ομότιπλη ημερίδα που διοργανώθηκε πριν από τρία περίπου χρόνια στο Χατζηγιάννιο Πνευματικό Κέντρο Λάρισας (11 Οκτωβρίου 2003).

Ο ΜΕΝΤΩΡ

περιοδική έκδοση
τεύχος 78 (Απρίλιος 2006)
Το χρονολογικό και ιστοριοδιφικό δελτίο της Εν Αθίναις Αρχαιολογικής Εταιρείας είναι αφιερωμένο στον πρόσφατα εκλιπόντα Pierre Amandry, σημαντικό λόγο με σπουδαίο αρχαιολογικό –και όχι μόνο– έργο.

ΑΚΟΥΕ

περιοδική έκδοση
τεύχος 55 (Χειμώνας/Ανοιξη 2006)
Τα νέα της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα, μεταξύ των οποίων και τα προκαταρκτικά συμπεράσματα του John Camp για τις ανασκαφές του 2005 στην Αρχαία Αγορά της Αθήνας.

ΑΡΝΑΙΑ

περιοδική έκδοση
τεύχος 69 (Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2005)
Μέρος της ύλης αφιερώνεται στον ιστορικής σημασίας Μητροπολιτικό Ναό του Αγίου Στεφάνου στην Αρναία, που δυστυχώς καταστράφηκε από πυρκαγιά σχετικά πρόσφατα.

ΚΡΗΤΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ

περιοδική έκδοση
τεύχος 15 (Μάιος-Ιούνιος 2006)
Προσεγγιμένη έκδοση ποκίλης ύλης και πλούσια εικονογραφημένη με αρκετά λαογραφικού, ιστορικού ή και αρχαιολογικού χαρακτήρα θέματα.

ΟΣΣΑ

περιοδική έκδοση
τεύχος 17 (Ιούνιος 2006)
Έκδοση του Συλλόγου Οσσαίων «Αγία Κυράννα» με αναφορές στο παρόν του τόπου και στην ιστορία του. Ο Σύλλογος έχει εκδώσει και καλαίσθητο πολύπτυχο, ένα πολιτιστικό οδοιπορικό στην Όσσα του χθες και του σήμερα, στο πλαίσιο του 8ου Πολιτιστικού Ιουνίου-Γιορτή Κερασιού Όσσας 2006.

ΣΥΝΑΞΗ

περιοδική έκδοση
τεύχος 98 (Απρίλιος-Ιούνιος 2006)
Επίκαιρο το θέμα αυτής της έκδοσης σπουδής στην ορθοδοξία: «Η Βία, οι θρησκείες και η πολυπολιτισμικότητα».

Τα «Αρχαιολογικά Νέα» επιμελείται η Κατερίνα Τσεκούρα